

“Wie zichzelf als een ‘rotkind’ ziet, leeft ernaar en zet zo een rem op zijn positieve ontwikkeling”, zegt Olivier Dirickx. © rr

Zonder medelijden, met vertrouwen

Coaching is er in alle maten en gewichten. *Big business*. Maar sinds YAR er in 2007 mee aan de slag ging, kreeg het model ook voet aan de grond in de Vlaamse jeugdzorg. De YAR-coaches zijn vrijwilligers die hun tijd en vertrouwen schenken aan kwetsbare 15- tot 21-jarigen op een keerpunt in hun leven.

Wie bij YAR – *Youth At Risk* – aan de deur klopt, doet dat al dan niet vrijwillig, maar wie in een traject stapt, is vastbesloten zelf een nieuwe wending te geven aan zijn leven. Dat zit om diverse redenen in het slop: moeilijke relaties, vaste klant bij politie of justitie, middelengebruik of een inwendige agressie want te veel gezien of meegemaakt. Ze zitten vast, maar willen los, een ander straatje inslaan. Op een of andere manier liep de aangeboden hulp spaak. En dan is er YAR. Misschien toch een laatste kans? Olivier Dirickx, programmaverantwoordelijke YAR Coaching Vlaams-Brabant en Brussel, wil geen steen werpen naar andere vormen van begeleiding; ze zijn complementair. Maar over wat YAR van pedagogische of psychologische zorg onderscheidt, is hij duidelijk: “Wij richten ons niet op gedrag of kwaliteiten van jongeren, alleen op hun overtuigingen: hoe ze denken over zichzelf of hun omgeving. Een pedagogische aanpak die grenzen trekt, is ook belangrijk, maar gaat soms niet ver genoeg omdat hun diepe overtuigingen niet worden beïnvloed. In een nieuwe context zullen ze snel in het oude gedrag hervallen. Pas wanneer ze anders naar zichzelf of anderen kijken, zullen ze een vrijheid winnen die hun gedrag verandert. Daardoor zal ook de omgeving anders met hen omgaan en wordt hun ommekeer positief bevestigd”.

Beter worden

“Wie zichzelf als een ‘rotkind’ ziet, leeft ernaar en zet zo een rem op zijn positieve ontwikkeling”, illustreert Dirickx. “Belemmerende overtuigingen over zichzelf of hun omgeving, zoals de school, maken dat jongeren zich niet goed voelen. Niet de school, maar hun inwendige beleving ervan is het probleem. Dat is een eigen keuze.” Zijn kwetsbare jongeren dan niet vaak het slachtoffer van onrecht of keuzes door an-

deren? “Dat klopt”, bevestigt Dirickx. “Er zijn feiten die een ernstige impact hebben op het leven van jongeren, maar de betekenis die zij eraan geven, maakt of die feiten al dan niet een belemmering worden. Dat verklaart waarom gelijkaardige feiten niet bij iedereen dezelfde gevolgen hebben.”

Olivier Dirickx. © rr

YAR helpt hen daarmee aan de hand van vier hoekstenen: bewust keuzes maken, verantwoordelijkheid nemen, mogelijkheden in zichzelf zien en engagementen aangaan. “Verantwoordelijkheid ontdoen we van alle schuld. Wij steken geen verwijtend vingertje op. Als ze afwijken van het afgesproken pad, helpen we hen weer van koers te veranderen, in lijn met hun zelfgekozen doelstellingen. Ze kunnen leren uit die ervaring, zodat ze zich niet herhaalt. De jongere denkt dan niet ‘laat maar zitten, dit is niks voor mij’, maar ‘hoe kan ik hierin beter worden?’ De mogelijkheden in jezelf zien kan alleen door te bekrachtigen wat goed is. Wat je positieve aandacht geeft, groeit.”

Zomaar

De aanpak van YAR is geen meritocratisch model dat ieder verantwoordelijk maakt voor zijn geluk of ongeluk. Centraal in hun model staat het ondersteunende netwerk. “Elke mens heeft nood aan verbinding met anderen voor steun, om te groeien of om gezien te worden. Daarom brengen wij de jongeren in contact met vrijwillige coaches: 75 mannen en vrouwen die graag tijd uittrekken om mee betekenis te geven aan iemands leven. Ze bouwen met de jongere een onbevooroordeelde relatie op en luisteren veel. Ze leren de jongere kennen en aanvaarden, bekrachtigen hem, laten hem nieuwe mogelijkheden zien en motiveren hem om zelf aan de slag gaan. Dat gebeurt zonder te graven in het verleden, zonder medelijden, maar met veel begrip, geloof, vertrouwen en toewijding. Dat snappen sommige jongeren niet. En nog wel gratis! Velen werden al talloze keren door anderen opgegeven. Bij ons komt er nooit een breukmoment. Jongeren bij YAR zijn niet alleen, maar ze doen het wel alleen. Dat is zo krachtig. Je moet het toch maar doen, als jongere de keuze maken je leven op een nieuw spoor te zetten.”

Grondige shift

YAR stelt zich niet alleen tot doel het beeld van jongeren over zichzelf en hun omgeving bij te stellen, maar wil ook het beeld over jongeren verruimen. “Het zijn één voor één mensen met goede intenties, maar met een soms uit de hand lopende uiting van hun kwetsbaarheid. Niet respectvol handelen is niet hetzelfde als respectloos zijn. Wij zoeken naar de kern onder een hele laag symptomen.”

De aanpak van YAR wordt wetenschappelijk onderbouwd met diepgaand onderzoek. De initiatiefnemers meten hun impact voortdurend. “85 procent van de begeleide jongeren maakte een grondige shift: een leven zonder herhaaldelijk politiecontact, met vaste dagbesteding, buiten een instelling. Drie jongeren zijn zelf coach geworden, anderen komen graag getuigen over hun ervaring.” III

www.yarvlaanderen.be

“Jongeren zijn hier niet alleen, maar doen het wel alleen.”